

Dorpscanon van Folsgeare

Willem Sjerps Twijnstra

© foto Wytske Heida

Willem Sjerps Twijnstra

en

Japke Pieters Boomsma

Sjerp Gerbens en Sjoukje Willems trouwen op 31 oktober 1786 in Jorwerd. Ze worden daar boer en boerin en in 1787 wordt Antje Sjerps geboren. In 1788 verhuizen ze naar het iets verderop gelegen dorpje Baard. Na de komst van twee dochters wordt hun zoon Willem Sjerps geboren in 1792. Na nog drie dochters, krijgen ze weer een zoon in 1802, Gerben Sjerps. Daarna volgen nog een dochter en een zoon.

Antje Sjerps trouwt in 1809 met Hielke Pieters Wiersma uit Abbega. Hielke Pieters is boerenzoon en het paar begint met de steun van Hielke Pieters zijn vader Pieter Rienks, een eigen boerenbedrijf in Abbega.

Willem Sjerps gaat, net als zijn oudste zuster, rond 1812 naar Abbega en wordt daar boerenknecht. Hij ontmoet hier Japke Pieters Boomsma, dochter van Pieter Gerrits Boomsma en Antje Freerks Bouwma, boer op de pastorieboerderij.

Willem Sjerps en Japke Pieters trouwen in 1816 en beginnen een winkeltje in het dorp. Dit brengt te weinig op en een jaar later regelt schoonvader dat Willem Sjerps boer wordt op de kerkboerderij aan de Rige vlak bij Abbegeasterketting.

In 1817 wordt Antje Willems geboren. Daarna komen er nog 7 kinderen van wie er drie jong overlijden.

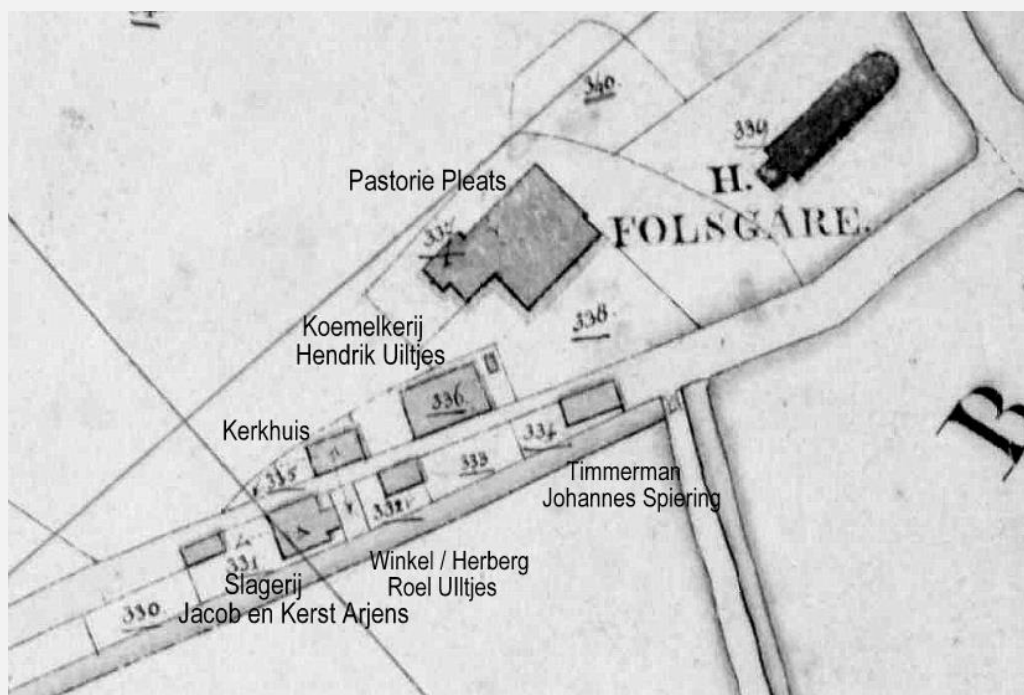
Dorpscanon van Folsgeare

Willem Sjerps Twijnstra

In 1830 verhuist de familie Twijnstra naar Folsgeare. In het dorp staan, behalve een kerk en een pastorieboerderij, nog maar vijf huizen. Aan de zuidkant van de Tsjaerddyk is een timmerbedrijf (Tsjaerddyk 42), een winkel / herberg (Tsjaerddyk 38), een slagerij (Tsjaerddyk 36 e.v), aan de noordkant een koemelkerij (de latere Tempel) en een kerkhuis.

Het gezin Twijnstra trekt in bij Kerst en Jacob Arjens en Willem Sjerps wordt slager van beroep. In Folsgeare worden nog eens zes kinderen geboren waarvan er twee jong overlijden.

Na 1836 begint het aanzicht van Folsgeare te veranderen. Timmerman Johannes Spiering bouwt op het perceel genaamd de Baetwe een boerderijtje (Tsjaerddyk 44) waar hij zijn timmerzaak voortzet. In het oude pand komt Hans Kreger die er een kuiperszaak begint. Freerk Willems, de oudste zoon van Willem Sjerps (geb. 1825) wordt hier leerling kuiper. Zoon Pieter Willems (geb. 1828) gaat in de leer bij timmerman Spiering.

Folsgeare
rond 1830

kaart Kadaster.

Jacob en Kerst Arjens Hylkema zijn slager en geboren en getogen in Folsgeare. Jacob is vrijgezel en Kerst Arjens is getrouwd met Atje Riemers. Jacob Arjens verhuist rond 1835 naar Oosterend. Geen van de kinderen van Kerst en Atje wil de slagerij overnemen en zodoende komt deze in 1840 te koop. Willem Sjerps en

Dorpscanon van Folsgeare

Willem Sjerps Twijnstra

zijn buurman Roel Uiltjes besluiten samen de slagerij en het perceel 330 ernaast aan te laten kopen door timmerman Johannes Spiering. Willem Sjerps geeft opdracht voor de bouw van de nieuwe slagerij aan de timmerman. (Tsjaerddyk 30/28). In 1841 draagt timmerman Spiering het nieuwe pand over aan Willem Sjerps. Johannes Spiering koopt vervolgens de oude slagerij. Hij sloopt het pand en zet er een nieuw winkelpand neer met daar achter een woning (Tsjaerddyk 36).

De kinderen Twijnstra worden ouder en gaan trouwen. Antje en de vijf zonen blijven na hun huwelijk in Folsgeare aan de Tsjaerddyk wonen. Alleen Trijntje verhuist na haar huwelijk naar Tirns. Geertje, de jongste, blijft bij haar ouders wonen.

Willem Sjerps wordt 63 jaar en wil het rustiger aan gaan doen. In 1855 verkoopt hij de slagerij aan Johannes Feddes Breeuwsma en hij laat iets verderop een koemelkerij bouwen met ruimte voor een paar beesten (rechter gedeelte van Tsjaerddyk 26b). Willem Sjerps wordt van slager, nu koopman en koemelker. In 1862, op 70 jarige leeftijd, wordt het boer-zijn hem te zwaar en hij onderneemt een nieuw avontuur.

Willem Sjerps pacht het tolhuis, aan de in 1844 nieuwe aangelegde Mac-Adamweg van Sneek naar Bolsward onder Ijsbrechtum. Het pand aan de Tsjaerddyk wordt op 9 januari 1862 verkocht aan Albert Tetmans Stiensma en zijn vrouw Ytje Ates Harstra. Albert Tetmans is boer op de pastorieboerderij in het dorp en wil gaan rentenieren op 12 mei 1862. Hij zal echter nooit in het pand aan de Tsjaerddyk wonen want hij overlijdt plotseling op 5 mei 1862.

Willem Sjerps en zijn vrouw Japke Pieters verhuizen met hun jongste dochter Geertje op 12 mei 1862 naar Ijsbrechtum. Daar woont ook zijn jongste broer Gerben Sjerps met zijn vrouw Scholtjen Jacobs Schoustra sinds hun trouwen in 1826.

Tot de aanleg van de Mac-Adamweg waren er alleen onverharde wegen die vaak onbegaanbaar waren. De Schot John McAdam ontwikkelde een wegverharding waardoor men het hele jaar gebruik kan maken van de weg. De weg, die genoemd wordt naar de uitvinder, bestaat uit een basis van grove steenkorrels die wordt afgewalst met kleine korrels. Het aanleggen van deze weg is een dure aangelegenheid. Om de kosten er weer uit te halen, wordt bij de afslag naar Hartwerd en bij Ijsbrechtum in 1844 een tolhuis gebouwd.

Dorpscanon van Folsgeare

Willem Sjerps Twijnstra

kaartje Eekhof

De nieuwe Mac-Adamweg wordt geoptimaliseerd en daarvoor wordt tussen het tolhuis en Ijsbrechtum een nieuw stuk weg aangelegd om de route in te korten. Het voormalige stukje Brededyk bij het tolhuis is nu fietspad geworden naar het bedrijventerrein de Hemmen II.

Tolhuis bij Ijsbrechtum rond 1930 met ernaast de in 1882 aangelegde trambaan.

foto: Tresoar

Vanaf 1862 tot zijn overlijden op 5 juli 1869 is Willem Sjerps tollenaar. Japke en Geertje nemen het over tot 12 mei 1871, waarna ze weer naar Folsgeare verhuizen.

Dorpscanon van Folsgeare

Willem Sjerps Twijnstra

Als Japke en Geertje weer terug komen in Folsgeare is het aanzien van het dorp behoorlijk veranderd. Er staat een nieuwe kerk en het aantal woningen is verdubbeld.

Ze gaan in het kerkhuis aan de noordzijde van de Tsjaerddyk wonen. Japke wordt verzorgd door haar jongste dochter Geertje en ze woont te midden van haar kinderen en kleinkinderen. Antje, de oudste dochter, is overleden maar haar vijf zonen zijn allemaal getrouwd en behoren tot de middenstand in het dorp.

Op 16 juli 1873 overlijdt Japke en uit respect doen de twee grote boeren uit het dorp, Eile van der Gaast (pastorieboerderij) en Hessel Boschman (Tsjaerddyk 31) aangifte.

Er wordt in die tijd wel gezegd dat, wanneer je: “Twijnstra” zou roepen op de Tsjaerddyk, bijna alle deuren zouden opengaan. Vandaag de dag woont er geen Twijnstra meer in het dorp.

De enige herinnering aan de Twijnstra's is de gedenksteen van Gerrit Willems Twijnstra, een achterkleinzoon van Willem Sjerps en Japke Pieters, in de gevel van Tsjaerddyk 42 waar hun oudste zoon Freerk Willems kuiper was.

Tsjaerddyk 42 in 1962 met de gedenksteen tussen de ramen.

foto Harmen Wiersma

Dorpscanon van Folsgeare

Willem Sjerps Twijnstra

Colofon

Tekst: Atse Bruin

Bewerking: Wytske Heida

Foto's: Wytske Heida, archief db Fols gare, Tresoar, Harmen Wiersma

Kaartjes: Eekhof, Kadaster

Disclaimer: Voor alle foto's geldt, dat er zorgvuldig is uitgezocht wie de eigenaar is en is toestemming gevraagd en gekregen voor gebruik in dit venster. Vensters over personen zijn geplaatst na feedback met betrokkenen. Mocht er desondanks iets niet correct zijn, gelieve de redactie te informeren.